

hatása nincs, s a százféléképpen foglalkoztatott tanulóifjúság téglákat hordoz össze házépítő tervek nélkül. Ezért álldogál annyi csapott ember az élet viharában, emberek, akik sokfélélt tudnak, de semmit sem alaposan, vagy tudnak valamit ijesztő mértékben de minden más területen gyámoltalan, féldalal és naiv lelkek maradtak. Ezért kerül ki az egyeteméről annyi kihűlt, keserű ember, megracionalizáltan, küzdő vágyó lélek nélkül, a társtalan elhagyatottság érzésével. *A pusztá szakművelődés nem köt össze a környezettel nem avat senkit egy erős világnézet harcosává, nem ösztökél szeretetre vagy ellentmondásra nem épít használható szerszámot az agyból s nem vezet el az alapvető igazsághoz, hogy minden egyén egy kollektív sors osztályrészese, egy nemzet tagja, amelynek összes biológiai erői együttesen adják és mérik ki az egyéni lehetőségeket.*

Amit az univerzális élet kér, abból ad legkevesebbet az univerzitás! A hiányérzetet azonban nem lehet megszüntetni az ifjúságban. Az egyetemi hallgatók autonómiába állnak össze, kívülről dörömbölnék a kapukon s a lelkiüket követelik. *Valamikor az egyetem adott lelki értékeket az életnek ma kívül kell keresni a meggyőződéseket és a célokat, hogy ne dideregjenek túl nagyon a fiatalok az egyetemi magasságban.*

Az életre való előkészítés immár elkerülhetetlen reformokat követel az egyetemektől. Az élet hajtóerői és a tananyag öncélúsága között kell megszüntetni a végzetes távolságokat a *nemzeti egyetem* megteremtésével. *Hiányzott és hiányzik ma is az egyetemek és főiskolák összességére egyforma mértékben kiterjedő egyformán tanított és a nemzetnevelés céljaira szánt közös tananyag, amely egyedül volna képes szilárd alapot teremteni minden magasrangú nemzeti munka számára. Ez az új és feltétlenül szükséges szintetikus tananyag ugyanaz kell legyen a XX. század egyetemi nevelésében, ami a kor szükségleteinek megfelelően a teológia volt a középkorban, vagy a filozófia a humanisztikus egyetem legjobb korában: a magja, gerince és lelke a tudományoknak, az összetartó kapocs a részek között s közös kultúrája a különböző fakultások hallgatóinak.*

Nemzetbölcselet vagy nemzetproblematika lehet a neve ennek az új studiumnak, amely egységes tudományba sűríti mindazt, amit a diplomás, vezetésre szánt ember, foglalkozásra való tekintet nélkül, kell tudjon a saját nemzetéről, az államáról és a környezetről, hogy öntudatosan cselekvő ember lehessen.

Reformokra tehát szükség van. A megvalósítás idejét pedig felelős tényezők ne tolják odáig, amikor már késő lesz a reform alkalmazása. Rögtön kell belefogni az átszervezés munkájába és ki kell tépni magunkat a langyos liberalizmus fénylő oktatásmódjából, mert a történelmi idők követelik ezt tőlünk!

Nem lehet csak orvost nevelni, mert magyar orvosra van szükség. aki a magyar biológizmus bölcseletére építi fel szaktudását, a tanyák és falvak közegészségügyi szükségleteire s a magyar élet céladó, komoly ismeretére. Nincs szükségünk több átlagmérnökre, de annál fontosabb életismerő magyar mérnököket képezni ki, akik nem vasutépítést tanulnak tradícióból, amikor már elfogyott a vasutépítés hanem megismerik a magyar bonyolult közlekedésügyet, az adminisztratív üzemi feladatokat és el tudnak igazodni a magyar ipar mindennapi szükségleteiben. A konstrukciós feladatok és a gépszerkesztés korlátolt munkalehetőségeket ad, de a mérnökök a változatlan tanulmányi rend alapján továbbra is ezt tanulják a gazdasági élet vezérkari tudományának elsajátítása helyett. A magyar jogász a formális jog és a véletlenül ittfeljuttatott osztrák közjog helyett erősebben foglalkozhatik közigazgatási problémáinkkal elmélyülhet Magyar Zoltán munkáiba és a szolnoki

panamák jogi hátterébe s akkor feltétlenül szüksége lesz reá! A magyar pénzügy, a gazdasági élet a földművelés ipar és kereskedelem ontja a problémákat, sokezer, alapos tette, munkára kész szakmunkásra volna itt égető szükség, — de nincs.

Mondjuk ki már egyszer a durva igazságot, hogy nálunk nincs többé kereslet íróasztalra váró, kedves jól nevelt és szellemileg szürkénhagyott fogalmazókra de a közélet fel tud venni még hosszú ideig minden valóban képzett, gyakorlati munkára és nagyobb nemzeti feladatok megoldására alkalmas, kiváló szakembert!

Rajniss Ferenc a továbbiakban a nemzetproblematika részletezésére tér ki s a tananyagoknak mintegy vázlatát adja. De hogy tervezgetésekbe belemehessünk, előbb meg kell érteni a kor sürgető szavát. Proximus ardet Ucalegon!

Ujévkor.

A felhős homlokú ó-év messze jár.

Messze jár járatlan utakon.

És a meszeségben megtorpan. Visszanéz.

Átnézett az itthagytott sajtó bánaton.

Feléje kiáltanak hólepte vidékek

s didergő madarak a havas ágon:

Lesz boldogabb ujév? Vigyorog kajánul:

Lesz még boldog új év ezen a világon?

Emberi léleknél melegebb a hó,

Jajt kiáltó élet nincs helyed,

hogy az emberek közt majd ha eljő órd

lehelyezed kintől összetört fejed.

Hallgasd a viharok fagyos ordítását

állj csak összetörve dideregve fázón.

Ez az osztályrészed. Vagy tán azt gondolod

hogy van boldog új év ezen a világon?

A felhőshomlokú ó-év messze jár.

És jön sötétebb homlokú új.

És kint a hidegben didereg az élet

és a jéglelkű szél csak fúj egyre fúj, . . .

Élet! Sós könnyedet csepegtesd a hóra

s felolvad a rút jég, az alvó faágon.

Vagy nem? — Bámulunk és könnyezve kérdezzük:

„Van még boldog új év ezen a világon?“

Bukovszky László

Prohászka Ottokár egy emericánás ifjúsági gyűlésen Szent Imréről, az emericánás ifjúság példaképéről beszélve, a következőket mondotta:

»Érzitek, kedves fiaim, mit hirdet ez az Imre herceg? Hirdeti az inexhausta pubertást — mint Tacitus mondja — a ki nem merült ifjúságot. Hirdeti azt az ifjú erőt, amely úr akar, és tud lenni, elsősorban azáltal, hogy akarni tud: rámutat arra az ifjúságra, amely az életnek titokzatos vizei, forrásait, fel nem kavarja szentségtörő kézzel: sürget ifjúságot, mely az Isten élettitkaiba bele nem avatkozik, mielőtt az oltárnál kezét kézben, szívet szívért nem cserélt, asszonyhoz nem nyúl; amely elmondhatja, amit Bambergi Ottórol mondtak: szemérmes mint egy leány, de bátor, mint egy oroszlan.«